

ANDRZEJ DEMITRÓW

Uniwersytet Opolski, Wydział Teologiczny

<https://orcid.org/0000-0002-2643-7185>

Łukasz Florczyk, *Bóg Izraela w rozumieniu nie-Izraelitów.
Studium historyczno-krytyczne wybranych tradycji
deuteronomistycznej historiografii (Joz – 2 Krl)*

Opolska Biblioteka Teologiczna 173; Opole 2020, 427 s.

Opolskie środowisko teologów biblijnych wzbogaciło się o cenną i bardzo wnikliwą analizę starotestamentalnych tekstów w postaci publikacji pracy doktorskiej ks. Łukasza Florczyka, adiunkta Instytutu Nauk Teologicznych UO. Autor prezentuje w niej owoce swych badań nad złożonym stosunkiem Izraelitów do przedstawicieli innych ludów, ukazany z teologicznej perspektywy upadku monarchii Dawidowej i innych struktur społeczno-religijnych Królestwa Judy po inwazji babilońskiej w 586 r. przed Chr.

Punktem wyjścia dla tak postawionego problemu badawczego stało się dostrzeżenie przez autora istotnej polaryzacji postaw, jaką można zauważyć w redakcji deuteronomistycznej pomiędzy narodem wybranym, odmawiającym wierności Bogu, buntującym się przeciwko Niemu, a przedstawicielami nie-Izraelitów, którzy wypowiadają się o Bogu i o członkach narodu wybranego z życzliwością i akceptacją. W zagadnieniach wstępnych ks. Florczyk nie zatrzymał się na jedynie postawieniu problemu, ale zarysował także najszersze tło tematyki, dotyczące rozumienia obecności roli i miejsca obcokrajowców pośród Ludu wybranego. Autor określił jednocześnie precyzyjnie obszar badawczy do wybranych dwunastu tekstów tradycji deuteronomistycznej historiografii (Joz – 2 Krl), opisując syntetycznie zastosowaną w badaniach metodę historyczno-krytyczną. Wskazał również na osobiste motywy podjęcia tego tematu, w kontekście ogłoszonego przez papieża Benedykta XVI *Roku wiary* (2012).

Zasadniczy *corpus* publikacji stanowią trzy rozdziały, które odpowiadają trzem epokom dziejów biblijnego Izrael: epoce Jozuego, epoce sędziów i okresowi monarchii.

W pierwszym rozdziale autor omówił dwa teksty: wiarę Rahab (Joz 2,9-13), i porozumienie Gibeonitów z Izraelem (Joz 9,9-10.24-25). W drugim rozdziale została przedstawiona postawa wiary Madianitów (Sdz 7,13-14) i Filistynów (1 Sm 4,7-9; 5,7-11; 6,2-9), w wyraźnym kontraście do niewiary Izraelitów i ich synkretyzmu religijnego. Natomiast w rozdziale trzecim autor ukazał postawy pojedynczych osób, które uroczystie składają przysięgę (1 Sm 29,6; 1 Krl 17,12.24), modlą się, uwielbiając Boga (2 Sm 18,31; 24,22-23; 1 Krl 5,21; 10,9), czy wręcz składają wyznanie wiary w kontekście uzdrowienia (2 Krl 5,1.11-18; 8,7-8). Każdy z przytoczonych tekstów autor konsekwentnie poddaje trzem etapom badawczym: analizie literackiej, studium egzegetycznemu i wyprowadzeniu teologicznego przesłania perykopy. Całość wieńczy syntetyczne podsumowanie, w którym ks. Florczyk wskazał m.in. na dalsze pola badawcze tego zagadnienia w pozostałych obszarach dziejów Izraela Starego Testamentu, które stanowią przygotowanie i otwarcie na inne narody w Nowym Testamencie.

Należy zauważyć, że autora cechuje klarowność wyrażanej myśli, a przy tym wielka precyzja i dokładność przytaczanych wyników badań, zarówno własnych, jak i cytowanych z innych pozycji. Obszerna bibliografia, zarówno polskojęzyczna, jak i zagraniczna, świadczy o wielkiej erudycji autora i bardzo pogłębionej kwerendzie w podjętym temacie. Pozostaje wyrazić życzenie, że kolejne opracowania dotyczące dziejów Izraela ubogacą rozwijającą się dziedzinę nauk biblijnych w opolskim środowisku teologicznym.